

Sygn. akt II USK 156/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z wniosku K. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w P.
o rentę socjalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację odwołującą się K. D. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 21 lutego 2018 r., sygn. akt VIII U (...), którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. z 31 sierpnia 2015 r. znak: (...).

Decyzją z 31 sierpnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. , na podstawie przepisów ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.) oraz przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r. Nr 1440 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z 10 czerwca 2015 r., odmówił K. D. prawa do renty socjalnej. Organ rentowy powołał się na orzeczenia lekarza

orzecznika ZUS i komisji lekarskiej ZUS, w których nie stwierdzono u wnioskodawczym całkowitej niezdolności do pracy.

Powyższe rozstrzygnięcie zakwestionowała K. D. i wniosła od niego odwołanie, w którym domagała się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej prawa do renty socjalnej. Odwołująca się uzasadniała, że decyzja pozwanego organu rentowego jest niesłuszną, gdyż stan jej zdrowia uniemożliwia podjęcie i wykonywanie pracy, a przy tym stale ulega pogorszeniu. Odwołująca podała również, że choruje na ZZSK, padaczkę i ciężką depresję, a przyjmowane leki wywołują działania niepożądane w postaci zaburzenia pamięci i koncentracji, a także mdłości połączone z wymiotami.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 21 lutego 2018 r. sygn. akt VIII U (...) oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniosła odwołująca się, zarzucając, że Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił wniosku o powołanie innych biegłych i wydał wyrok oceniając materiał dowodowy nierzetelnie i niestarannie, z myleniem jednostek chorobowych włącznie.

Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja ubezpieczonej jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i wskazał, że zupełnie niezasadny był podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierzetelną i niestaranną ocenę materiału dowodowego. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wymaga bowiem wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Zdaniem sądu odwoławczego apelujący nie wykazał powyższego w przedmiotowej sprawie. Nie jest bowiem wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu oraz wyprowadzanie z nich odmiennych niż sąd wniosków. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wyprowadzaniu przez sąd wniosków z zebranego materiału dowodowego, albo gdy wbrew zasadom doświadczenia życiowego, sąd nie uwzględni jednoznacznych

praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Natomiast, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji przeprowadził w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe w sposób staranny, nieuchybający zasadzie swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Zgromadzone dowody Sąd Okręgowy oceniał wszechstronnie, tj. wiarygodność i moc poszczególnych dowodów oceniona została w odniesieniu do całokształtu pozostałych dowodów. Sąd Okręgowy dokonał ustalenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie i Sąd Apelacyjny podstawę faktyczną wyroku w pełni zaaprobował.

Sąd Apelacyjny w pełni zgodził się z twierdzeniami Sądu Okręgowego w przedmiocie oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni pod kątem jej niezdolności do pracy. Postępowanie dowodowe w powyżej wskazanym zakresie zostało przeprowadzone prawidłowo, bowiem oparte było na wiedzy biegłych lekarzy sądowych. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, co do stanu zdrowia K.D.

Sąd odwoławczy zauważył, że w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego przed Sądem pierwszej instancji, powołani zostali biegli lekarze: reumatolog, neurolog, psychiatra, ortopeda i chirurg a więc specjaliści z dziedzin niezbędnych dla dokonania prawidłowych ustaleń w zakresie oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni w kontekście jego wpływu na jej zdolność lub niezdolność do pracy. Na podstawie opinii biegłych przeprowadzonych przed Sądem Okręgowym ustalono, że pomimo wielu schorzeń na które cierpi odwołująca się, nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy. Właśnie taki stopień niezdolności do pracy jest niezbędny do uzyskania renty socjalnej. Przesłanka całkowitej niezdolności do pracy jest ostrym, trudnym do spełnienia kryterium, jako że oznacza, że dana osoba jest niezdolna do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Przypomnieć trzeba, że renta z tytułu niezdolności do pracy jest świadczeniem z ubezpieczenia

społecznego związanym z istnieniem w organizmie osoby ubezpieczonej stanu chorobowego czyniącego ją obiektywnie niezdolną do pracy.

Sąd pierwszej instancji słusznie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, miał na uwadze, że o prawie do renty socjalnej decyduje taki stopień nasilenia schorzeń, który obiektywnie - na podstawie opinii biegłych specjalistów, czyni osobę ubezpieczoną całkowicie niezdolną do pracy.

Tymczasem według zgodnej opinii biegłych sądowych stopień nasilenia rozpoznanych u odwołującej się schorzeń, takiego twierdzenia nie uzasadniał. Nie mogą być zatem uwzględniane jedynie subiektywne odczucia odwołującej, w której ocenie zły stan zdrowia czyni ją całkowicie niezdolną do pracy. Istnienie nawet wielu schorzeń nie oznacza, że dana osoba jest niezdolna do pracy, w szczególności jest niezdolna do pracy całkowicie. Dopiero taki stopień zaawansowania schorzeń, że dana osoba nie jest w stanie wykonywać jakiegokolwiek pracy, oznacza wypełnienie takiej przesłanki.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, opinie biegłych lekarzy sądowych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym zostały sporządzone fachowo, w oparciu o aktualną wiedzę, przedstawione w nich wnioski poparte są odpowiednimi argumentami. Biegli sądowi w należyty sposób wyjaśnili przedstawione przez Sąd pierwszej instancji zagadnienia, wskazali na czym oparli swe tezy i co stanowiło ich podstawę. W treści opinii biegli uwzględnili stopień naruszenia sprawności organizmu, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne odwołującej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak było przesłanek do kwestionowania opinii biegłych powołanych przed Sądem pierwszej instancji, jako podstawy do dokonania w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że opinie zostały opracowane przez osoby kompetentne do dokonania oceny stanu zdrowia odwołującej oraz dysponującą w tym zakresie niezbędną wiedzą i doświadczeniem. W ocenie Sądu Apelacyjnego wobec jednoznaczności opinii biegłych powołanych przed Sądem Okręgowym w P., nie było konieczności uzupełniania postępowania dowodowego również poprzez wnioskowany przez stronę odwołującą dowód z opinii innych biegłych. Sąd odwoławczy podkreślił, że

biegły reumatolog i psychiatra sporządzający opinie do sprawy szczegółowo odnieśli się do zastrzeżeń.

W konkluzji Sąd Apelacyjny uznał, że postępowanie przed Sądem Okręgowym zostało przeprowadzone prawidłowo, nie doszło do naruszenia przywołanych w apelacji przepisów prawa procesowego. Sąd pierwszej instancji właściwie ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego jako całości oraz zważył ich moc oraz wiarygodność, odnosząc je do pozostałego materiału dowodowego. Zarzuty apelacji w świetle szczegółowych wyjaśnień biegłych zaprezentowanych w opiniach, są nietrafne i stanowią jedynie bezzasadną polemikę z wnioskami tych opinii.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła skargą kasacyjną odwołująca się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącej oparł na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Wskazano, że podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej oczywista zasadność z uwagi naruszenie art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. oraz art. 278 § 1 i art. 286 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez zaakceptowanie niepełnych w świetle własnego postanowienia dowodowego opinii biegłych sądowych reumatologa i psychiatry, które nie zawierają odpowiedzi na treść postanowienia dowodowego, a tezy opinii pozostają w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, co wpłynęło na bezzasadne zaakceptowanie ustaleń faktycznych sądu okręgowego i w konsekwencji miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika, zdaniem pełnomocnika ubezpieczonej, z tego, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście wadliwe z uwagi na opisane w skardze uchybienia i pewnym jest, że uchybienia te miały zasadnicze znaczenie dla treści zaskarżonego wyroku.

Opinie pisemne biegłego sądowego lekarza medycyny M. P. wskazują, że „nie zachodzi całkowita niezdolność do pracy z przyczyn psychopatologicznych po 30 października 2009 r.”. Opinia nie zawiera odpowiedzi na treść postanowienia

dowodowego, a tezy opinii pozostają w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, co wpłynęło na bezzasadne zaakceptowanie ustaleń faktycznych sądu okręgowego i poczynienie nieprawidłowych własnych ustaleń, przy jednoczesnym nie uwzględnianiu dokumentacji medycznej dostarczonej przez skarżącą, a pochodzącej z placówek medycznych wykluczających wpływ skarżącej na jej treść, co w efekcie doprowadziło do uznania skarżącej za osobę zdolną do pracy.

Biegła reumatolog natomiast w pierwszej opinii nie stwierdziła w ogóle wystąpienia ZZSK, a w opinii uzupełniającej podniosła, że rozważanie, czy jest to ta jednostka chorobowa nie ma znaczenia. Nie sposób zgodzić się z taką postawą. Powyższe wskazuje, że stan zdrowia nie został przez biegłego właściwie oceniony i co za tym idzie opinii tej nie można uznać za rzetelną.

Żadna z opinii biegłych sądowych przeprowadzona w niniejszej sprawie nie odpowiadała na pytanie, czy z uwagi na dolegliwości zdrowotne odwołującej jest ona w stanie wykonywać obowiązki właściwe dla danego rodzaju zatrudnienia, tj. w warunkach normalnych, niewymagających specjalnego przystosowania do potrzeb odwołującej, co powoduje, że opinie te są wadliwe.

Ogólnikowe stwierdzenia opinii natomiast nie pozwalały na ich zweryfikowanie.

Organ rentowy nie składał odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczonej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty

świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W niniejszej sprawie nie można uznać, że skarżąca wykazała oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie zawiera jakichkolwiek argumentów, które mogłyby świadczyć o tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cały wywód uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania opiera się w istocie jedynie na

podważaniu i polemice z niekorzystnymi dla skarżącej wnioskami z opinii biegłych, dopuszczonych jako dowody w niniejszej sprawie. Strona skarżąca podważa ocenę tych dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, co jest niedopuszczalne w świetle treści art. 398³ § 3 k.p.c. Pełnomocnik skarżącej nie przedstawił jakichkolwiek argumentów mogących świadczyć o rażącym naruszeniu przepisów prawa materialnego, czy też procesowego, skupiając się jedynie na polemice z wnioskami opinii biegłych.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.